

duximus ascribendum: dieq; de positionis eius festiū de
cetero & celebrē obseruādū. Vnde quia uestra potissimū
interest ei⁹ & imitari uitā, & gloriā uenerari: fatage in oī
bus & studete, ipsius scī pris & inhærere uestignis, & festiū
excolere scītatib; ut cuius cōuersatiōis meritis esse partī
cipēs: digni habeamini eiusfide beatitudinis fore cōsortes:
Datū Anagninē, quinto decimo kalendas Februarij.

¶ Incipit præfatio sancti Bernardi abbatis in uitam
sancti Malachie episcopi.

Emper quidē operæ precii fuit, illustres sancto
rum describere uitas, ut sint in speculū & exem
pli ac quoddā ueluti condimentum uitæ homi
num super terram. Per hoc enim quodammodo
apud nos etiam post mortē uiuunt: multosq; ex his qui ui
uentes mortui sunt, ad uerā prouocant & reuocant uitam.
Verū nūc maxime id requirit raritas sanctitatis: & nostra
plane ætas inops uisoriū. Quam sanē inopiā sup nos adeo
inualuisse sentimus: ut nulli sit dubium illa snia nos feriri,
qm̄ abundabit iniquitas: refrigescet charitas multorū. Et
ut suspicor ego: aut p̄sto: aut p̄p̄e est: de quo scrip̄tū est: ia
cēs ei⁹ præcedet egestas. Nis fallor antixps est iste: quem sa
mēs ac iterlitus t̄tius boni, & præit, & comitat. Siue igit
nūcia iam præsentis, siue iam iac̄ affuturi prænuncia, ege
stas in euidenti est. Taceo uulgus, taceo uilē filiorū huius
seculi multitu dīcē: in ipsas ecclesie columnas uolo oculos
leues. Quē mihi ostēdas, uel de illorū numero qui uideatur
dari in lucē gentiū, nō magis de sublimi fumantem, quam
flammanem: Et si lumen qđ in te est, inquit, tenebræ sunt:
quātē sunt tenebræ: Nisi tu illos forte, qđ non credo, li
cere dixeris, qui quæstū æstimat pietatē: qui in hæreditate
dñi nō quæ dñi, sed magis qđ sua sunt quæritat. Quid dico
qđ sua sunt: Perfecti⁹ sit & sc̄tus etiā sua q̄rēs, suaq; retinens:
si ab alienis cor manusq; cōtineat. Meminerit tamē qđ sibi
uicq; huc forte peruenisse uidetur, eūdem exigē sc̄tatis gra
dum & ab ethnico. An nō milites suis iubenē contenti fore
si stipendiū, ut salui fiant: Magnū uerō ecclesie doctōri, si
lit sc̄tū militiū: aut certē, qđ ad illorū impropertū p̄
pheta loquit⁹: si ut p̄p̄s, ita & sacerdos fuerit. O deformita
tem. Itane sumus merito reputādus erit, qui a summo cor
ruens gradu hærebit uix in summo, ne abyssus absorbeat⁹.
Quam raris tū iste ipse in clero. Quem item das mihi con
tentū necessariis, cōtemporem super se uisoriū: Lex est tamē
præfixa ab ap̄le ap̄lorū successoribus. Viscum & uestimē
mītes inquit⁹, his cōtentū simus. Vbi forma hæc: In libris
cernimus eam: sed non in uiris. Habes uerō de iusto, quia
lex dei eius in corde ipsius: & nō in codice. Nec perfectio
nis is grad⁹. Perfectus carere & necessariis paratus est. Et
gratis istud. Vt nā superfluis ponatur modus: utinam nō
cupiamus in infinitū. Sed qđ? Forte reperias qui hoc pos
si t̄. ¶ Et sic: sed uide quid egimus. Quærebamus
uitē optimā: multorū liberatorē: & eccelaboramus in in
ueniēdo, qui seipsum saluum facere possit. Optimus ho
die est: qui nō est nimis malus. Vnde qm̄ a terra defecit san
ctus: uideor mihi non superuacue ex his qui empti sunt de
terris, reuocare ad mediū malachie ep̄m: uirū uere sanctum
& uisoriū quidē tēporū singularis sapientiæ & uirtutis. Iste
erat lucerna ardens & lucēs: nec extinguita est t̄, sed submo
ta. Quis mihi iure succenseat, si readmouero eā. Imo uerō
nō est qđ mihi in grati esse mei seculi hoies debeant, & oīs
deinceps gnatio uentura: si quem conditio tulit, reuocem
stilo, si mundo restitua qđ dignus nō erat mūdus: si serue
memoriæ hoim, hoim cuius memoria in benedictione sit
oibus qui legere dignabunt: si me excitare amicos dormi
tē, uox turturis audita fuerit in terra nra dicēs, ecce ego uo
biscū sum oīb⁹ diebus usq; ad cōsumationē seclī. Deinde
sepul⁹ apud nos est, nobis sp̄aliter hoc op⁹ in cūbit. Quid
qđ me t̄r sp̄ales amicos & natus ille habebat, & eo loci ut
nulli in hac parte gl̄iæ sed̄. ¶ Ne credā: Nec mercede
uacat: mihi tantæ familiaritas sanctitatis. Primitias iam ac

cepi: in extremis positus erat, imo in principijs iuxta illud,
Cū cōsummatus fuerit homo tūc incipit. Ac cucurri ego,
ut benedictio moriturū super me ueniret. At ille cū iam me
bra alta mouere nō posset, fortis ad dādā benedictionē: cie
uat is sanctis manibus super caput meū benedixit mihi, &
benedictionē hæreditate posside. Et quomodo ego illū
silere queam? Postremo tū id mihi abba Congane inuim
gis, reuerendus frater & dulcis amicus meus: ac tecum pa
riter, ut ex hybernia scribis uestra illa omnis ecclesia fan
ctorum. Libens obediō: præsertim qđ nō eloquiū exigitis,
sed narrationem. Dabo uerō operam ut ea sit pura & lucu
lenta: deuotos informans, fastidiosos non onerans. Samē
narrationis ueritas secura apud me est, intamā a uobis:
haud alia proculdubio protestandus quam quæ certissī
me comperta sunt uobis.

¶ Explicit præfatio.

INCIPIT VITA SANCTI MALACHIE EPISCOPI.

Malachias noster ortus hybernia de po
pulo barbaro, ibi educatus, ibi literas
doctus est. Ceterū de natali barbarie
traxit nihil: mō magis quam pisces ma
tris de sale materno. Quæ uerō suauē qđ
in cultra nobis barbaries tam urbanum
protulit ciuem sanctorum, & domesti
cum dei: qui producit mel de petra, oleūq; de saxo durissī
mo: ipse fecit hoc. Patentes tamen illi fuere genere & potē
tia magni: iuxta nomen magnorum qui sunt in terra. At
mater mente quam sanguine generosior, fatagebat in ipso
imitio uiarum suarum notas paruulo facere uias uitæ: hāc
pluris illi existimans uentosa scientia literaturæ secularis.
Ad utraq; tamen huic nō defuit ingenium pro ætate. In
scholis literas, domi timorem domini docebat, & quoti
dianis profectibus respondebat ambobus satis magistro
& matri. Nempe à principio spiritum sortitus est bonum,
per quem erat puer docilis, & amabilis ualde, mirē admo
dum omnibus per omnia gratiosus. Bibeat autem pro
lacte de pectore materno aquas sapientiæ salutaris, & sic
bat indices seipso prudentior. Prudentior dicam, an san
ctior: Vtrumq; enim si dixerō, non me penitebit: ueritatē
enim dicam. Agebat senē moribus, annis puer: expertus la
scitiæ puerilis. Tuncq; ex hoc cunctis esset reuerentiæ &
stupor: non tamē in de asolet insolentior inueniebatur:
sed magis quietus & subditus in omni manufactudine. Nō
impatiens magistrum: non fugitans disciplinā, non lectio
nis fastidians, non ludorum deniq; appetens: quod uel ma
ximē illa ætas dulcē ac familiarē habere solet. Et proficie
bat supra omnes coetanos suos: in ea quidem literatura
quæ illi cōpetebat ætati. Nam in disciplina morum profe
ctus uirtutum, etiā super omnes docentes se in breuī eni
tuit: non tū matre tū, quam unctioe magistra. Hac sollicitā
te, haud fegnerit & in diuinis exercebatur: petere secretū,
anticipare uigilias, meditari in lege, reficī parcius: orate
frequentius. Et quia ecclesiam frequentare nec uacabat pro
pter studium, & pro uerecundiā non libebat: leuare puras
manus in omni loco, ubi tū secreta id posset. Itā tunc si quis
dem caute fuit declinare uisus uirtutum, iuanem gloriā,
¶ Est uicis prope ciuitatem in qua discebat puer: quo ma
gister ei⁹ frequēter pergere solitus erat, ipso solo comite.
Illo cūtib⁹ ambob⁹ pariter ipse (ut postea referebat) retra
hebat pedē, sisebat gradū, & stās a tergo magri. Illo qđ em
nō cōpetere expauis ad cœli manib⁹ rapti quodāmō ac
ueluti iaculatā emittebat ofonē: & sic dissimulās magrū
denuo sequebatur. Istiusmodi p̄so furto: puer sepius elu
debat comitē pariter & magrū. Nō est dicere oīa, qđ ei⁹ p̄
cipia colore bonæ indolis decorauere, ad maiora atq; uti
liora currēdū. Vnū tū refero adhuc: qđ hoc mico quidem
iudicē: nō modo bonæ sed & magnæ in puero dederit in
signe ipci. ¶ Ex citius aliqñ opinione cuiusdam magri, erat
enim famosus